

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Hvala za besedo.

Iz novice, ki jo je STA objavila 5. februarja 2015 nameravate vladi predlagati izločitev zagotavljanja sredstev za obrambne izdatke iz Maastrichtskih meril. Po podatkih s katerimi razpolagam je vaše stališče in stališče celotne vlade, da boste do leta 2020 izdatke za obrambo povečali na 2% bruto družbenega proizvoda. To zavezo je sicer nekdo v imenu Slovenije menda podal na vrhu Zveze NATO v Wellsu ko vi še niste bili minister, se pravi pred hodi že to vlado. Koalicijske stranke, med njimi tudi vaši socialni demokrati, so podprle predlog Zakona o fiskalnem pravilu. Predlog tega zakona močno omejuje dovoljen proračunski primanjkljaj. Kolikor je meni znano vlada ne načrtuje ukrepov za povečanje proračunskih prihodkov. Evropska komisija bo menda omogočila izjeme za javne izdatke za investicije ampak kolikor vem Evropska komisija misli na investicije v infrastrukturo in razvoj, ne pa v orožje in vojne operacije Zveze NATO.

To pa pomeni, da je vsako povečanje izdatkov za obrambo mogoče samo, če se ta denar najde na nekaterih drugih področjih. Letos je v proračunu Ministrstva za obrambo 338 milijonov evrov oziroma 0,97% bruto družbenega proizvoda. To pomeni, da morate v par letih najti še približno 400 milijonov evrov, če hočete izpolniti cilj Zveze NATO, ki je očitno tudi vaš osebni cilj. Pač ste minister za obrambno področje, se borite zanj. Mimogrede, največ izdatkov v Sloveniji trenutno namenjamo plačam javnih uslužbencev in izdatkov za pokojnine ter socialne pomoči, zato me zanima katerim področjem nameravate odvzeti sredstva, da boste ta NATO cilj dosegli ali pa ga v resnici morda sploh ne nameravate doseči pa gre pač za bolj neobvezujoče izjave. Hvala za besedo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Odgovarja minister za obrambo, gospod Janko Veber.

JANKO VEBER: Predsednik, hvala za besedo.

Moj predlog, da se obrambni izdatki izločijo iz Maastrichtskih kriterijev izhaja iz tega, da ostane več sredstev potem znotraj Maastrichtskih kriterijev za področje sociale in investicij. Namreč to je tisti ključni cilj, ki ga seveda moramo dosežati, da država normalno funkcionira. Dejstvo pa je, da varnost države ne more zavisesti od tega ali bo nek kriterij izpolnjen ali ne. Varnost države mora biti v vsakem primeru zagotovljena. Še posebej v razmerah v katerih smo danes ko se srečujemo z izjemnimi naravnimi nesrečami je Slovenija pravzaprav izjemno ogrožena zaradi naravnih nesreč. Že prej sem povedal, 2% bruto domačega proizvoda znašajo škode zaradi naravnih nesreč, pomeni okrog 700 milijonov evrov imamo škode, ki je nismo povrnili gospodarstvu, nismo povrnili infrastrukturi, nismo povrnili gospodinjstvom skratka to je ena zadeva, ki je ostala nedorečena. 45 milijonov od tega je izdatkov samo zaradi stroškov intervencije in seveda če je varnost države ukalupljena v Maastrichtske kriterije po tem ne moremo odreagirati ko nastopijo tako zahtevne razmere kot so bile v Sloveniji zaradi naravnih nesreč. Slovenija se seveda mora uspešno vključevati in posodabljati tudi svoj varnostni sistem iz razloga, ker danes praktično ena država ne more zagotavljati več varnosti, ki lahko preži zaradi agresije drugih držav. Samo s skupnim nastopom zavezništvom lahko to zagotoviš. Zato je ta zaveza bila dana tudi v Walesu, da vse države poskušajo organizirati na način, da bodo izpolnile te kriterije. Jaz si ne delam nobenih utvar, da bomo v Sloveniji zagotovili čez 10 let 2% BDP za obrambne izdatke. Vendar opozarjam na to, da e varnostni sistem, obrambni sistem mora biti grajen skozi desetletja, če hočete tudi skozi stoletja. Varnost države se ne da zagotoviti v tistem trenutku, ko nastopi agresija ali pa, ko nastopi naravna nesreča. Takrat ni čas za javni razpis, da bomo šli nabaviti neko opremo, da bomo šli usposabljati ljudi. Vse to mora biti pripravljeno takrat, ko je mir, ko je čas za to in zato potrebuješ tudi denar. In če je varnost države izvzeta iz maastrichtskih kriterijev lahko to ves čas počnemo. In

poglejte, nikakor ni dopustno, da pridemo v situacijo, da se danes v Sloveniji pogovarjamo, da nimamo denarja za policijo. To je nedopustno. S tem smo ogrozili varnost države. Nedopustno je, da nimamo denarja, ko sem prej povedal, za odpravo posledic naravnih nesreč. 700 milijonov evrov je znašala ta škoda. Nedopustno je, da nimamo sodobno opremljene Slovenske vojske. V kolikor pridemo v takšno situacijo, potem smo seveda ranljiva država oziroma pravzaprav se lahko potem zelo veliko vprašanje postavi ali bomo sploh v stanju zaradi ogroženosti varnosti države zagotavljati socialno varnost, gospodarsko rast, uspešen izobraževalni sistem. Skratka, varnost državljan in državljanov je tista, ki omogoča uspešno gospodarsko rast in tudi socialno varnost. Vse to so razlogi zaradi katerih sem šel v to smer razmišljanja, da poskušam opozoriti takrat ko je še čas na to, da se varnost države ne sme ukalupiti v maastrichtske kriterije. In ne nazadnje tudi fiskalno pravilo, tu moram povedati, da smo Socialni demokrati nasprotovali vpisu fiskalnega pravila v Ustavo. Sam izvedbeni zakon, ki se bo sprejemal z dvotretjinsko večino pa, seveda, je bil podprt v prvi obravnavi. Seveda bo potrebno ta zakon pripeljati do zaključka. In naš cilj je zagotovo ta, da skozi fiskalno pravilo ostane čim več sredstev za socialno državo, ker je to tudi ustavna kategorija. Da pa ne posegamo z obrambnim sistemom v to obrambno oziroma v socialno državo, pa seveda opozarjam na drugo ustavno določilo, ki pa tudi govori o tem, da je potrebno varnost države zagotavljati na način, da pač ne ogrožamo ostalih resorjev. Torej, moj predlog gre v to smer, da damo več sredstev za socialo, za infrastrukturo, za razvoj skozi maastrichtske kriterije, obramba in varnost države pa naj bo izvzeta.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo za postavitev zahteve za dopolnitev odgovora ima Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Najlepša hvala za besedo. Nato izdatki 2% BDP tega načeloma ne asociiramo z naravnimi katastrofami, ampak z razno raznimi imperialističnimi ekspedicijami v tujini in drugimi hegemonскими operacijami zahodnih metropol, tako da tudi sam obravnavam te zadeve nekoliko ločeno. Nihče nima absolutno ničesar proti temu, da se okrepijo naše kapacitete preventive in kurative v primeru naravnih katastrof, seveda pa govorimo o nečem popolnoma drugem, ko govorimo o intervencijah na tujem o Zvezi Nato, itn. Zdaj zlato pravilo, izvedbeni zakon o zlatem opraviilu, to je ločeno od Maastrichtskih kriterijev. Želel sem izpostaviti ravno to dvojje, da po eni strani bi izvzeli področje obrambe in Maastrichtskih kriterijev, po drugi strani pa ste član koalicijske stranke Socialnih demokratov, ki pa je podprla izvedbeni Zakon o fiskalnem opraviilu. To pa pomeni, da se znajdemo med kladivom in nakovalom. Država ne dela, ne namerava tudi ta Vlada očitno nič narediti na prihodkovni strani proračuna. Po drugi strani pa imamo tukaj zlato pravilo, fiskalno pravilo, ki omejuje odhodke. To pa pomeni, da lahko proračun za obrambo krepimo, dvignemo samo tako, da ta denar vzamemo nekje drugje, konkretno potrebujemo 400 dodatnih milijonov evrov in to je bila v resnici srčika mojega vprašanja. Zelo lepo ste kontekstualiziral to, kar sem povedal ampak ta srčika je pa ostala ne obglodana. Torej, kje nameravate vzeti teh 400 dodatnih milijonov evrov. Hvala za besedo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo za dopolnitev odgovora ima minister za obrambo, gospod Janko Veber.

JANKO VEBER: Hvala.

Torej, nikakor ne nameravamo vzeti 400 milijonov evrov, dejstvo pa je, da v kolikor bi obrambni sistem imel na razpolago toliko sredstev, kot jih je imel v letu 2010, bi zagotovo stopali tudi v ta sistem fiskalnega pravila bistveno bolj pomirjeni, ker bi lahko zagotavljali varnost brez težav. Že prej sem povedal, da je pravzaprav ta proračun bil zmanjšan za več, kot 200 milijonov leta 2010 do danes in zaradi tega je varnost države

bistveno zahtevnejša oziroma zagotavljanje varnosti države bistveno zahtevnejše, kot pa če bi imeli 200 milijonov sredstev več.

Ni realno za pričakovati, da bomo kadarkoli v Sloveniji dosegli 2% bruto domačega proizvoda za obrambne izdatke. To lahko mirno povem že v tem hipu, fiskalno pravilo pa dejansko omogoča, da v kolikor nastanejo hude gospodarske težave ali pa v kolikor nastanejo tudi hude varnostne težave ali pa težave, ki nastanejo zaradi naravnih ujem, se lahko oblikujejo izjeme. Jaz opozarjam na to, da ta hip Zakon o fiskalnem pravilu ni sprejet, je v fazi razprave in to je čas, v katerem moramo razpravljati o tem, da se ustrezno pripravimo na trenutek, ko bo pač potrebno razdeliti sredstva tako, kot ste pravilno ugotovil, med vse resorje.

In ponovno opozarjam, moj namen, da se izloči obrambni sistem in sistem varnost države, tukaj imam v mislih tako varstvo pred naravnimi nesrečami, kot tudi Ministrstvo za notranje zadeve, potem ta sistem seveda ne bo posegal v socialno varnost, ne bo posegal v socialno varnost, ne bo posegal v investicije, ne bo posegal v druge resorje in danes se pač moramo o tem pogovarjati in poskušati oblikovati stališča, ki bi to omogočala. Mislim, da se moramo zavedati, da je varnost države izjemno pomembna in v kolikor oblikujemo tudi fiskalni zakon, izvedbeni zakon fiskalnega pravila na način, da bo varnost zagotovljena v vseh razmerah, potem seveda lahko zagotavljamo socialno državo tudi v prihodnje. Nikakor pa ne želimo posegati v socialne transfere, ne želimo posegati v druge izdate, želimo pa zagotavljati varnost države in to bo pomemben dogovor znotraj države, koliko bomo lahko prispevali za varnost, koliko za socialo, koliko za ceste, koliko za gospodarstvo in tako naprej. Ta dogovor bo potrebno doseči, moj predlog je bil pa, da to izvezemo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo za postopkovni predlog za razpravo ima Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS ZL): Evo, zdaj pa sem. Ja, hvala za besedo.

Jaz predlagam, da se na eni izmed prihajajočih sej opravi razprava o ministrovem odgovoru zaradi tega, ker se mi zdi, da je še vedno razvidno, da imamo opravka z nekim protislovjem, z nekim temeljnim protislovjem, ki ga je ne nazadnje, pa ne vem zdaj, lahko rečem tudi intuitivno / nerazumljivo/ sam minister in sicer, da so naši deklarirani cilji na obrambnem, na varnostnem področju v težavah, v protislovju s siceršnjimi politikami Evropske unije, začeni z Maastrichtskimi kriteriji, zato ste ne nazadnje predlagali tudi izvzetost iz teh kriterijev, pa tudi z našimi lastnimi internimi, v kratkem že izvedbeno ustavnimi fiskalnimi zavezami.

V Združeni levici sicer predlagamo, mislimo, da se da to protislovje zelo hitro odpraviti s tem, da izstopimo iz zveze NATO. Če gledamo malo številke, primerjave, zelo hitro ugotovimo, da je sosednja Avstrija nevtralna država, ki je leta 2012 proporcionalno vzeto, za obrambo porabila 40% manj kot Slovenija. Prav tako je težko razumeti, zakaj pa mora imeti neka Slovenija popolnoma profesionalno vojsko, če ima lahko Avstrija naborniško vojsko, del odgovora interesov zadaj se nemara skriva tudi v podatku, da je imel Generalštab Slovenske vojske 30. junija 2002 198 pripadnikov, 9. decembra lani pa 417, torej dvakrat več.

Skratka, imamo neko težavo, temeljno težavo, temeljno protislovje, o njem mislim, da se moramo pogovoriti. Začeti se moramo pogovarjati o tem, tudi o vlogi, ki je pri tem protislovju igra Zveza Nato, nenazadnje tudi Evropska unija in začeti premišljati o drugi, drugačni smeri naše politike, pa se za neko iztočnico nemara ozreti po sosednji Avstriji. Skratka, ena izmed naslednjih sej, predlagam razpravo o ministrovem odgovoru. Hvala za besedo.